

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

İSPANYA I
Şarlken
ve II. Philippe dönemi

KARACAN

KARACAN RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

Copyright: Daniel Mallo-Editorial Palsa S.A., Mexico
Türkiye'de Yayın Hakkı: KARACAN YAYINLARI/ONK

Karacan Yayınları A.Ş. adına sahibi: **ALİ KARACAN**
Sorumlu Genel Yayın Yönetmeni: **ALİ SAYDAM**
Mali Koordinatör: **ÖZHAN KÜÇÜKTOPUZLU**
Teknik Koordinatör: **OĞUZ DEMİRCİOĞLU**

Yazı İşleri Müdürü: **ERCAN ALTAZLI**
Yazı İşleri Yardımcısı: **DENİZ DAĞDELEN**
Danışma Kurulu: **Prof. Dr. TAHSİN YAZICI, Doç. Dr. Ali İHSAN GENCER, Doç. Dr. MEHMET ÖZSAIT, Doç. Dr. İSMET MİROĞLU, PAUL MANDRİNİ, ALBERTO CABADO, EUGENIO ZOPPI**

Teknik Yönetmen: **ERTAN GÖKEMRE**
Teknik Müdür: **NURETTİN ÖZAKSEL**
Teknik Müdür Yardımcısı: **M. SABİT UÇUK**
İlan ve Halkla İlişkiler Müdürü: **ESER NOYAN**

**Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı,
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın
20.2.1984 tarih ve 01771 sayılı kararı ve ek
3.4.1984 tarih ve 2152 sayılı kararı ile ilk 5
sayısı özellikle ilkokul 4. ve 5. sınıf öğrenci-
leri ile ortaokul öğrencilerine tavsiye edil-
miş olup, bu sayısı da onaya sunulmuştur.**

Renk Ayrımı: **ÇALI GRAFİK**
Baskı: **HÜRRİYET OFSET A.Ş. HALKALI/İSTANBUL**
Kapak Baskısı: **NADİR BASİMEVİ**

Adres: **KARACAN YAYINLARI, Basın Sarayı, Cağaloğlu/İstanbul**
Tel: 527 00 34 - 526 69 00

Fiyatı: 250 TL/Kıbrıs'ta: 330 TL

ŞARLKEN VE II. PHILIPPE DÖNEMİ

ŞARLKEN VE II. PHILIPPE DÖNEMİ

XVI. YÜZYILIN İLK YARISINDA KÖKLÜ DEĞİŞİKLİKLERE UĞRAYAN VE BİR DİZİ SAVASA SAHNE OLAN AVRUPA, ERASMUS, KOPERNİK, MACELLAN, LUTHER, MICHELANGELO (MİKELANGELO) GİBİ İSİMLERİN YANI SIRA I. FRANÇOİS, VIII. HENRY, ŞARLKEN VE KANLİNİ SULTAN SÜLEYMAN GİBİ TARİHİ SAHSİYETLERİN DE HAYATINA TANIK OLDU.

I. FRANÇOİS
(FRANSUVA)

VIII. HENRY
(HENRI)

KANLİNİ
SULTAN
SÜLEYMAN

ŞARLKEN

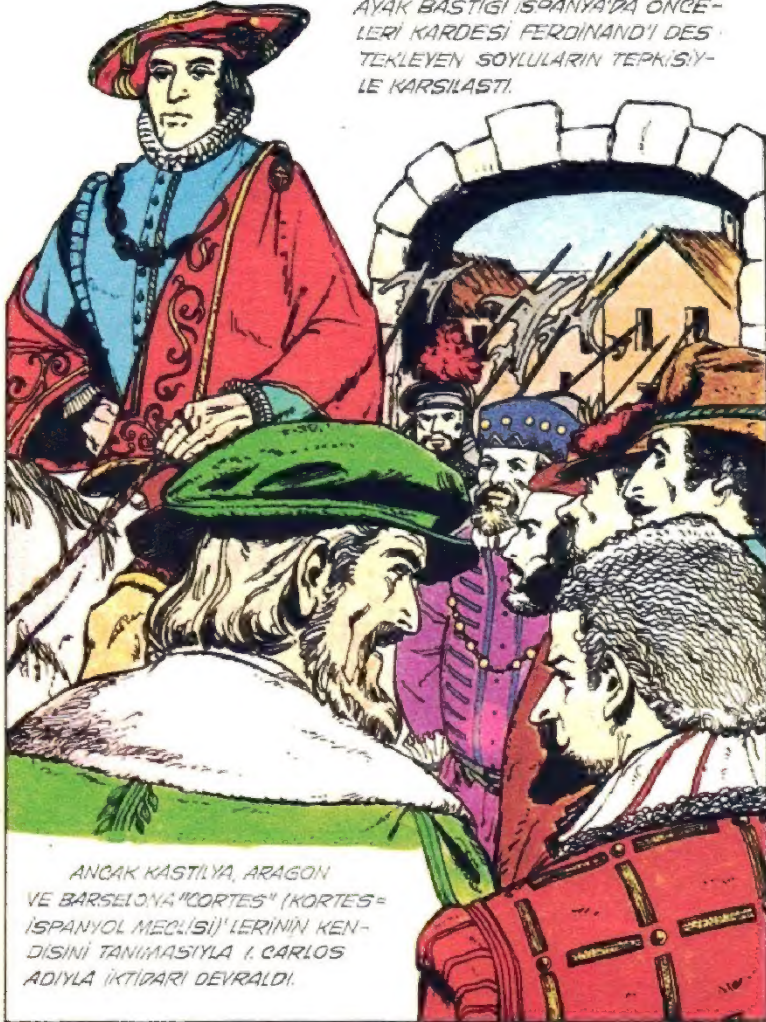

HÜMANİZMİN ETKİSİYLE
RÖNESANS VE REFORM HA-
REKETİNİN BÜTÜN AVRUPA'-
YI SARDIĞI BÜ DÖNEMDE BATI
KİLİSESİ İKİYE AYRILMIŞ DI-
RUMDAYDI VE DÖNEMİN SOS-
YAL VE SİYASİ ÇALKANTILARIN-
DAN BÜYÜK ÖLÇÜDE ETKİLEN-
MEKTEYDİ.

1500 YILININ SUBAT AYINDA, BİR
FLAMAN KENTİ OLAN GAND (GAN)-
DA, AVUSTURYA ARSİDÜKÜ GÜZEL
FİLİP İLE KATOLİK KRALLAR OLARAK
BİLİNER İSABELLE VE FERDİNAND'IN
KIZLARI CİLGİN JUANA'NIN BİR OĞUL-
LARI DÜNYAYA GELDİ VE BABASININ
1506'DA ÖLÜMÜ İLE DE BURGONYA,
LÜKSEMBURG VE HOLLANDA'NIN
TEK VARİSİ OLDU.

DEDESİ KATOLİK FERDINAND'IN
1516'DA ÖLMESİ ÜZERİNE İSPANYA
TAHTINA GEÇTİ. İLK KEZ 1517'DE
AYAK BASTIĞI İSPANYA'DA ÖNCÉ-
LERİ KARDESİ FERDINAND'İ DES-
TEKLEYEN SOYLULARIN TEPKİSİ-YE
KARŞILAŞTI.

ANCAK KASTİLYA, ARAGON
VE BARCELONA "CORTES" (KORTES=
İSPANYOL MECLİSİ) LERİNİN KEN-
DİSİNİ TANIMASIYLA İ. CARLOS
ADILYLA İKTİDARI DEVRALDI.

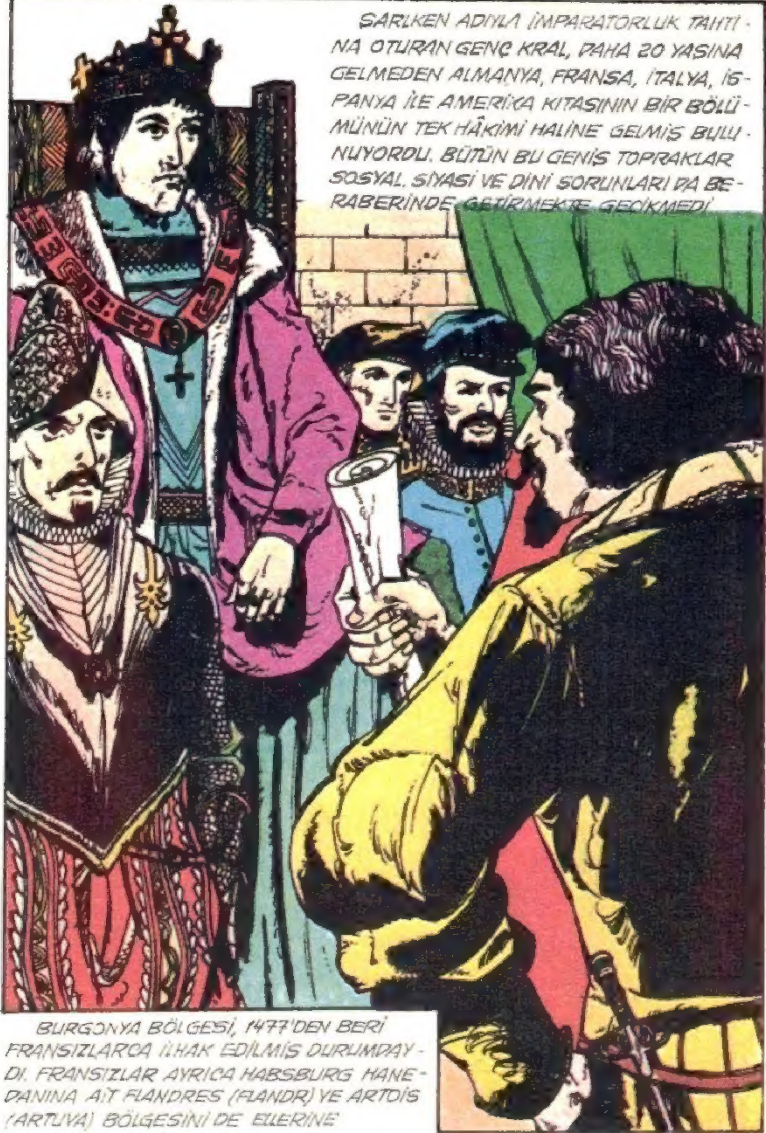
KISA BİR SÜRE SONRA KUTSAL ROMA-GERMEN İMPARATORU OLAN BÜYÜKBABASI MAXIMILIAN'VAN KENDİSİNE, AVUSTURYA VE YAKINAKI REN BÖLGESİ MİRAS KALDI. BU DURUMDA KUTSAL ROMA-GERMEN İMPARATORLUĞUNA GİDEN YOL DA AÇILMIŞ OLUYORDU. ANCAK...

...FRANSA KRALI I. FRANÇOIS DA 1515'TEN BERİ BUNUN İÇİN ÇABA GÖSTERMEKTEYDİ. BUNA RAĞMEN TAHTA NE BİR FRANSTILI NE DE BİR AVUSTURYALILIK GEÇMESİNİ İSTEMEYEN İMPARATORLUK DİYETİ, BU GÖREVİ SAKSONYA PRENSİNE VERDİ. PRENSİN GÖREVİ REDDETMEŞİ ÜZERİNE HAREKETE GEÇEN ALMAN BANKERLERİ CARLOS'UN 1518'DA İMPARATOR İLAN EDİLMESİNİ SAĞLADILAR.

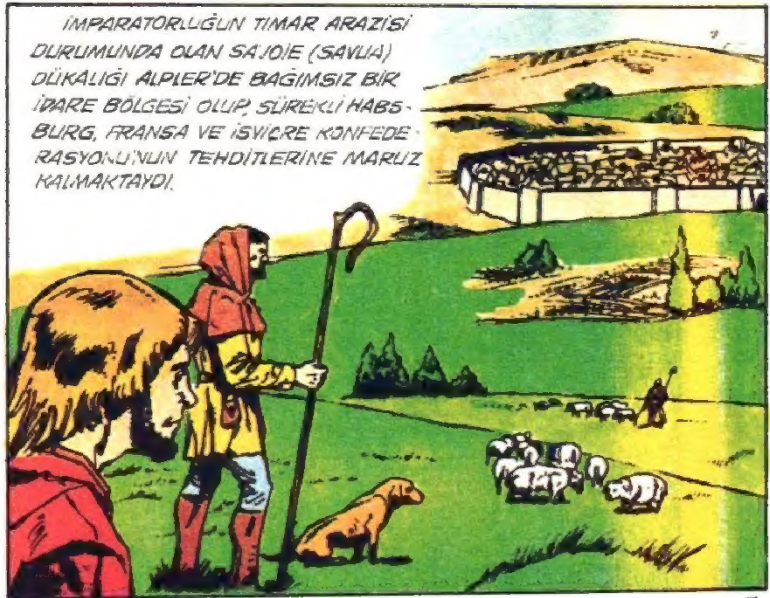
SARILKEN ADIYLA IMPARATORLUK TAHTI-
NA OTURAN GENÇ KRAL, PAHA 20 YASINA
GELMEDEN ALMANYA, FRANSA, İTALYA, İS-
PANYA İLE AMERİKA KITASININ BİR BÖLÜ-
MÜNÜN TEK HÂKİMİ HALİNE GELMİŞ BULLI-
NUYORDU. BÜTÜN BU GENİŞ TOPRAKLAR
SOSYAL, SİYASİ VE DİNİ SORUNLARI DA BE-
RABERİNDE GETİRMEKTE GEÇKMEDİ

BURGONYA BÖLGESİ, 1477'DEN BERİ
FRANSTZLARCA İLHAK EDİLMİŞ DURUMDAY-
DI. FRANSTZLAR AYRICA HABSBURG HANE-
DANINA AİT FLANDRES (FLANDR) VE ARTOİS
(ARTUVA) BÖLGESİNİ DE ELERİNE
GEÇİRMİŞLERDİ

GÜNEY İTALYA SARKEN'İN EGEMEN-
LİĞİNDE OLMASINA RAGMEN, KUZAYDE-
Kİ TOPRAKLARIN BİR BÖLÜMÜ 1515'TE
KAZANILAN MARİGNAN (MARİNYAN) ZA-
FERİNDEN İTİBAREN I. FRANÇOIS'NİN
EGEMENLİĞİ ALTINDAYDI (DİĞER BÖ-
LÜMÜ İSE BAĞIMSIZ
MILANO DÜKALİĞİNA
AİTTİ).

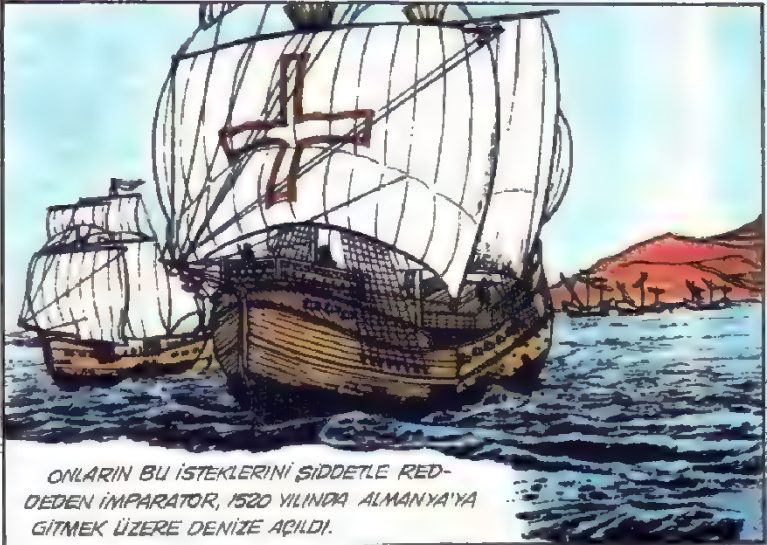

İMPARATORLUĞUN TİMAR ARAZİSİ
DURUMUNDA OLAN SAVOIE (SAVUA)
DÜKALİĞİ ALPIER'DE BAĞIMSIZ BİR
İDARE BÖLGESİ OLUP, SÜREKLİ HABES-
BURG, FRANSA VE İSVİÇRE KONFEDE-
RASYONU'NUN TEHDİTLERİNE MARUZ
KALMAKTAYDI.

ALMAN PRENSLER, SERVET
HIRSLARINI TAHRIK EDEN RE-
FORMLUN ETKİSİYLE KIPIRPAN-
MAYA BAŞLAMISLAR...

... DOĞU SINIRLARI İSE, OS-
MANILAR TARAFINDAN TEHDİT
EDİLMEYE BAŞLANMIŞTI. BU
KONUDA ASIL BÜYÜK TEHLİKE,
KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN'IN
1520'DE TAHTA GEÇMESİYLE
BİLGİLEŞTİRİLDİ.

TAÇ G'YME TORENI AYNI YILIN EKİM
AYINDA AIX-LA-CHAPELLE (EKS LA-SAPEL)'-
DE GERÇEKLEŞTİ. SARILMAN'IN GIYSİLERİYLE
TORENE KATILAN İMPARATOR, ADALETİ VE
KATOLİK KİLİSESİNİ, LUTHER'İN BASLATTIĞI
REFORM HAREKETİNDEN KORUMAK
UZERE AND İÇTİ.

KRALIN YOKLUĞUNDAN YARARLANAN FLAMAN ASILLI SARAY GÖREVLİLERİ JUAN DE PADILLA (JUAN DÖ PADİLA) ÖNDERLİĞİNDE TOLEDO'YA ASKERİ BİR İSYAN BASLATTILAR.

İSYAN KISA ZAMANDA BÜYÜK VE İSPANYOL KENTLERİ KRALA KARŞI ARALARINDA BİR "KÜTSAL İTTİFAK" OLUŞTURDULAR. "COMUNEROS" (KOMÜNİEROS) ADI VERİLEN İSYANCILARIN İSTEKLERİ ARASINDA YABANCI NEDİMLERİN GÖREVDEN ALINMASI, VERGİLERİN, SARAY GİDERLERİNİN VE KİLİSE APAMALARININ SEÇİMİNİN DÜZENE KONULMASI GELİYORDU.

SARIKEN İSYANI BASTIRMAK AMACIYLA
AMİRAL ENRİQUEZ (ENRİKEZ) İLE
BASKIMANDAN İNIGO DE VE-
LASCO (İNİGO DÖ VELASKO)'YU
KRALİYET YONETMEN YAR-
DIMCILIĞINA ATADI. SAVAŞ
KAÇINILMAZ HALE
GELMİŞTİ.

NİTEKİM 1521 YILININ NİSAN AYIN-
DA COMUNEROS'LAR, ENRİQUEZ
VE VELASCO KARŞISINDA BÜYÜK
BİR YENİLGİYE UĞRADILAR İSYAN-
CILARIN LİDERİ JUAN DE PADİLLA
ÖLDÜRÜLDÜ. PAHA SONRA MÜCA-
DELEYİ KALDIĞI YERDEN ESİ

5. MAYIS 1521'DE COMUNEROS'

LARIN YENİ NESİYLE BİR ARTE SEHRE YENİDEN MUTLAK MONARŞİ HÂKİM OLDU

AYNI SEKİLDE VALENCIA (VALENSIA)'DA
PATLAK VEREN BİR BASKA ASKERİ İSYAN
12.000'DEN FAZLA İNSANIN ÖLÜMLÜYLE
SONUÇLANDI VE SOYLULARA AİT ARAZI,
KRALİYET ORDULARININ ZAFERİ ÜZERİ-
NE ESKİ SAHİPLERİNE GERİ
VERİLDİ

ANCAK MAYORKA'DA
DEVAM EDEN İSYAN SIRA-
SINDA SATOLARLA, BUNLARA
AİT TARIM ARAZİLERİ, YAĞ
MADAN BÜYÜK ÖLÇÜDE
ZARAR GÖRMÜŞLERDİ

KRALİYET ORDUSU EKİM 1522'DE MAYORKA'YA AYAK BASTI. ALTI AY GİBİ KISA BİR SÜREDE PALMA TESLİM OLDU. ELEBASILARI ÖLDÜRÜLEREK İSYANLARA SON VERİLDİ. BU TARİHTEN SONRA İSPANYA, İMPARATORA EN YAKIN DEVLET, İSPANYOL PİYADELERİ İSE EN SADIK ASKERLERİ OLDULAR.

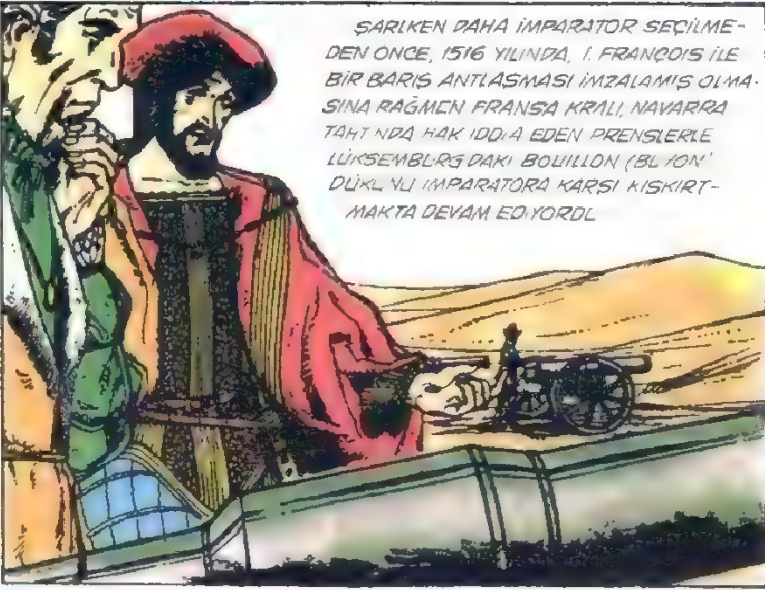

ALMANYA'DA BULUNDUĞU GÜN-
LERDE DINDEN KAYNAKLANAN SO-
RUNLARI ÇÖZME'E ÇALISAN SARI-
KEN, WORMS'DA TOPLADIĞI İMPA-
RATORLUK DİYETİNDE PAPA TARA-
FINDAN AFOROZ EDİLMİŞ OLAN
RAHIP MARTİN LUTHER'İ KENDİ-
SİNİ SAVUNMAYA DAVET ETTİ.

MARTİN LUTHER, 1521 YILININ MAYIS
AYINDA YAPTIĞI BİR KONUŞMADA HIRİSTİYAN
DOĞMALARINA VE PAPALIK MAKAMINA KARŞI
OLAN GÖRÜŞLERİNİ GERİ ALMAYI REDDETTİ VE
AFOROZ KARARININ DİYET TARAFINDAN
ONAYLANMASI ÜZERİNE, WORMS'DAN
KAÇARAK SAKSONYA SEÇİCİ PRENSİNİN
SATOSUNA SİĞİNDİ.

SARIKEN DAHA İMPARATOR SEÇİLMEDEN ÖNCE, 1516 YILINDA, I. FRANÇOIS İLE BİR BARİŞ ANTİLAŞMASI İMZALAMIS OLMASINA RAĞMEN FRANSA KRALI, NAVARRA TAHTINDA HAK İDDİA EDEN PRENSLERLE LÜKSEMBURG DAKI BOUVILLON (BLUYON) DÜKÜNLÜ İMPARATORA KARŞI KİSKİRTMAKTA DEVAM EDİYORDU.

SARIKEN NİN ONUN BU OYLARININ FARK ETMESİ ÜZERİNE KÜÇÜK DÜŞTÜCÜLÜKLER, SÜREKELİ ANTİLAŞMAYI BOZULU VE SALDIRIYA GEÇTİ.

KENDİSİNİ DESTEKLEYEN İNGİLTERE' VE PAPALIĞIN YARDIMLARI İLE YAVASA GİREN SARIKEN, İLK BAŞARISINI 1522'DE MİLANO'YU ELE GEÇİRMESİ VE FRANSTZLARI BURAPAN KÖVMAKLI GERÇEKLESTİRDİ.

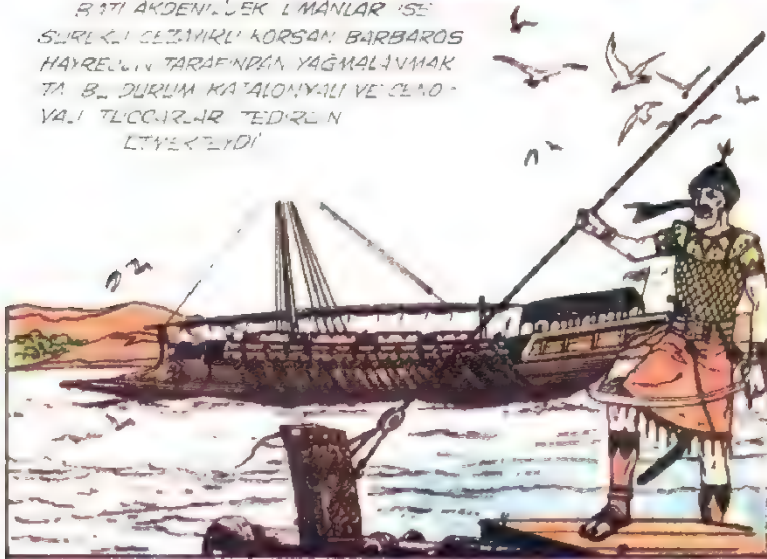

AYNI YIL İLK KEZ DÜNYA TURUNA ÇIKMIŞ OLAN BİR GEMİ, ÜÇ YIL SUREN AYRILIKTAN SONRA SEVİLE (SEVİLE VARYAKTAYDI. İSPANYA HESABINA PORTEKİZLİ AMİRAL MACELO'N KÖMUTASINDA YOLA ÇIKAN BEŞ GEMİDEN DÖRDÜ VE MURETTEBATI BÜYÜK BİR KİSMİ BU GEZİ SİRASINDA TALEF OLMUŞLARDI.

TUNA BOYLINDAKİ TOPRAKLAR
BU DÖNEMDE TÜRK AKINCILARI-
NIN ELİNE GEÇTİ.

BATI AKDENİZ'DEKİ LİMANLAR İSE
SÜREKLİ ÇEZMİRLİ KORSAN BARBAROS
HAYREDDİN TARAFINDAN YAĞMALANMAK
TA. BU DURUM KAVALONİYALİ VE CENO-
VALİ TİCCARLAR TEDİRİN
ETKELİYDİ

CENOVA'NIN IMPARATOR-
LUKTAKI ÖNEMİ ÇOK BÜYÜK
DONANMANIN HEMEN HEMEN
BÜTÜN İHTİYACI BU SEHİRDEN
SAĞLANIRDI. İMPARATORUN
EN BÜYÜK YARDIMCISI İSE,
CENOVALI AMİRAL ANDREA
DORIA'DI.

AL. CRAMIS DAK. 11.11.12
11.11.12
CEAS SİME 10.11.12
10.11.12
SABRANO PARTİSİ 11.11.12
11.11.12
SABRANO PARTİSİ 11.11.12

SARILIN BU İNCE ZEKASI
SAYESİNDE BOURBON (BURBON)
BASKUMANDANINI KENDİ TARA-
FINA ÇEKMEYİ BAŞARAK
ÖNEMLİ BİR MUTTEFIK KAZANDI.

1523 TE İNGİZ ALMAN İE
SPANYOLLARIN OLUSAN BİR
MUTTEFIK ORDUSU FRANSAYI
ELE GEÇİRDİ. ANCAK KISA
TOPARLANAN FRANSTZLAR ANI
BİR ATAKLA MILANO'YU ALDILAR
SEHIR BIRKAÇ AY SONRA BOLIK
BOY BASKUMANDANI TARAFIN
DIN GERİ ALINDI

SAR.KEN'İN ORDUSU PROVENÇE
(PROVANS) İLE GECİREREK MARSİLYA
KAPILARINA KAPAR DAYANDI, FAKAT
GEREK YIYECEK.ERİNİN YETERSİZ OLUŞU,
GEREKSE SALGINLAR NEDENİYLE
KUSATMAYI KALDIRMAK ZORLUNDA KALDI.

FRANÇOİS BU FIRSATTAN YARAR
LANILARAK PAVİA'YI KUSATTI ANCAK
SEHRİN YARDIMINA KOŞAN İKİBAZ
TÖRLÜK KUVVETLERİ ONUNDE BOZ-
GUNA UĞRAYARAK (24 SUBAT
1525) ESİR DÜŞTÜ

... VE MADRID ANTLASMASI'NI
İMZA LAMAK ZORUNDA BIRAKIL-
DI. KRAL BU ANTLASMA YLA İTALYA,
FLANDRES VE ARTOİS ÜZERİN-
DEKİ HAKLARINDAN FERAGAT
EDİYOR, BURGONYA'YI TESLİM,
SARİKEN'İN KIZ KARDESİ İSA-
BELLE İLE EVLENMEYİ DE
TAAHHÜT
EDİYORDU.

1526 YILININ MART AYINDA İSPAN-
YA'DA REHİN OLARAK TUTULAN İKİ ÖĞ-
LÜNÜN KARŞILIĞINDA ÖZGÜRLÜĞÜNE
KAVULAN KRAL, BASKİ ALTINDA İMZA-
LATTIRILDIĞINI ÖNE SÜREREX ANT-
LASMAYI İPTAL ETTİ VE "COGNAC"
(KOYAYAK) BİRLİĞİ" ADLI İTTİFAKI
KURDU.

BL'ARAPA BOURBON
BASKI'MANDANI, EMRİN
DEKİ ORDU İLE, İMPARA
TORDAN İZİN ALMAKSIZIN,
SAVASTA FRANSA'NIN YANIN-
DA YER ALDIGINIZAN DOLAYI
PAPA VII. CLEMENS (KIEMENS)
CEZALANDIRMAK ÜZERE RO-
MA'YA SALDIRMIS
BULUNUYORDU.

BASKIMANDANIN C
GÜ BU CARPISMALAR
SINDA SEHIR, COGUN
NLI PROTESTAN ALAN
RIN OLUSTURDUGU
LER TARAFINDAN YAK
EDİLDİ VE PAPA, YÜK
FIDYE KARSILIGINDA
GÜRLÜĞÜNE KAYUŞT

1529'DE İTALYA'YI ELE GEÇİREN, CENOVA'YI ALAN
VE NAPOLİ'Yİ KUSATAN FRANSIZ ORDUSU, İMPARATORLUK
DONANMASI VE ORDUSU TARAFINDAN GERİ
PÜSKÜRTÜLDÜ.

1529'DA İMZALANAN "CAMBRAI
(KAMBRE) BARİS ANTİLASMASI"
(FRANSA KRALININ ANNESİ LOUI-
SE DE SAVOY (LUIZ DO SAVVA)
İLE İMPARATORUN HALASI AVUS-
TRYALI MARGUERITE (MARGO-
RİT) ARASINDA İMZALANMIŞ-
TI. İKİ ÜLKE ARASINDAKİ...

...SAVASA SON VERİLDİ. I. FRANÇOİS
İSPANYA'NIN İTALYA VE ARTOİS ÜZE-
RİNDEKİ EGEMENLİĞİNİ TANIDI
SARIKEN DE BURGONYA ÜZERİNDE-
Kİ HAKLARINDAN VAZGEÇTİ.

ANCAK İMPARATORLUK İÇİNDEKİ
SORUNLAR HENÜZ SONA ERMİŞ
DEĞİLDİ TÜRKLER AVUSTURYA
İÇLERİNE DOĞRU AKINLARINI
YENİDEN BAŞLATMIŞLAR. PRO-
TESTAN ALMAN PRENSLERİ İSE
FEDERATİON İÇİN ÇABASIN.

A MANYA'YA DOĞRU YOLA ÇIKAN
SARİKEN, BOLONYA'DA BİR MOLA
ALDI. 1530'DA PAPA
KLEMENS İN ELİNDEN İTALYA'
YA HEMİR, İMPARATORLUGUN
ALTIN TACINI GİNDİ. BU TAC GIY-
ME TÖRENİ AYNİ ZAMANDA
ORTAĞA GELENEĞİNİN SON
KEZ YASATILMASI ANLAMINA
GELİYORDU.

İMPARATOR, PAPA'NIN TAVSİYESİ
ÜZERİNE MILANO DÜKALİĞİNA FRAN-
CESCO (FRANSESKO) SFORZA'YI ATA-
YARAK VENEDİK İLE BARİŞTİ PRO-
TESTAN SOYLLULARLA İMZALANAN
NÜREMBERG (NÜRMBERG) AN-
LASMASI KENDİSİNE, FRANSA
DİŞİNDA BÜTÜN AVRUPA'DAN
100.000 KİŞİLİK BİR ASKERİ
YARDIMIN VERİLMESİNİ
SAĞLIYORDU.

SARILIKEN BU GÜÇLÜ OR-
DUNUN DESTEĞİNDE TÜRK-
LER TARAFINDAN KUSATIL-
MIS BULUNAN VIYANA ÜZE-
RINE YÜRÜDÜ VE TÜRKLE-
RİN KUSATMAYI KALDIR-
MASI ÜZERİNE SEHRE GİR-
Dİ. BU ARADA ANDREA
DORYA KOMUTASINDA-
Kİ İMPARATORLUK
DONANMASI YUNA-
NİSTAN'DAKİ TÜRK
LİMAN VE...

„KALELERİNİ ELE
GEÇİRMİS BULUNUYOR.
JULİ 1534'TE, PAPA'NIN
VE İTALYAN PRENSLE-
RİN DESTEĞİNDE,
BARBAROS HAYREDDİN
PAŞA'NIN İDARESİNDEKİ TUNUS'LU ELE GEÇİRMEK
AMACIYLA İSPANYA'YA GEÇTİ.

1535 YILI ORTALARINDA 500 PARÇA GEMİ
VE 30.000'DEN FAZLA ASKERDEN OLUŞAN ORDU,
TÜRKLERİN TOP ATƏSİ ALTINDA KARTACA'DA
KARAYA ÇIKIP BEHRİ TESLİM ALDI. GANİMETLER
ARASINDA ELE GEÇİRİLEN 400 TOP, FRANSIZLA-
RIN OSMANLILARIN SAFINDA YER ALDIĞINI
KANITLIYORU.

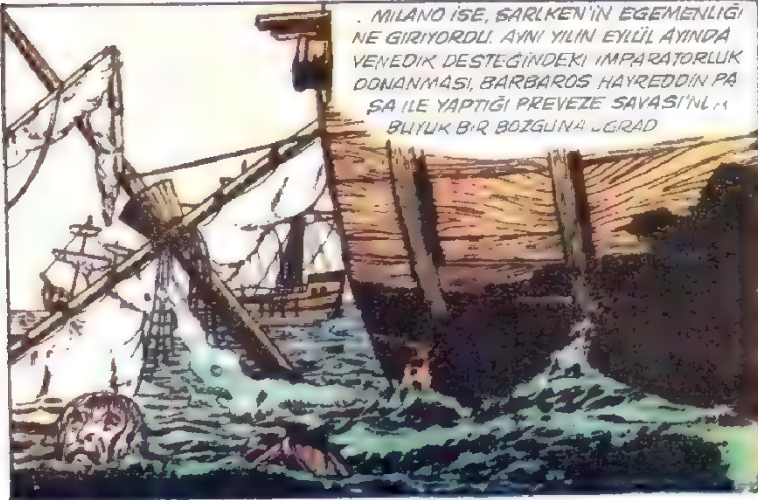

BARBAROS HAYREDDİN PAŞA'NIN
ŞEHİRDEN AYRILMASI ÜZERİNE TU-
NUS'UN İDARESİ YENİDEN HİRİSTİ-
YANKIĞI KABUL ETMESİ SARTIYLA
HAFSİ HASAN'A VERİLDİ.

1538'de ... OSMANLI İMPARATORLUĞU VE
PROTESTANLARLA ANLASARAK SA'Vİ'E'Yİ ALMASI ÜZE
RİNE SAVAŞ PATLAK VERDİ DURUMA MUDAHALE
EDEN PAPA III PAULUS İKİ TARAFIN 1538'DE
NİCE (NİS) 'TE BİR ARAYA GELMELERİNİ SAĞLA-
DI. YAPILAN ANLASMA SONUN-
DA SA'Vİ'E FRANSA'-
DA KALİYOR...

MILANO İSE, SAKLKEN'İN EGEMENLİĞİ
NE GİRİYORDU. AYNI YILIN EYLÜL AYINDA
VENEDİK DESTEĞİNDEKİ İMPARATORLUK
DONANMASI, BARBAROS HAYREDDİN PA
ŞA İLE YAPTIĞI PREVEZE SAVAŞINI
BÜYÜK BİR BOZGUNA UGRAD

SARIKER ERTESİ YIL GAND'JA ÇIKAN
İSYANI BASTIRDIYSA DA CLEVE (KIEV)
DUKLU GUILLALME (GUYOM) İN GELDER
LAND DUKLUĞUNDE BAĞIMSIZLIĞINI
ILAN ETMESİNİ = GELLEYEMEDİ'DİNİ
SORUNLARIN ÇÖZÜMÜ SE İLİMLİ KATO-
LİKLERLE PROTESTANLAR ARASINDAKİ
YAKINLAŞMANIN PAPALIK VE MARTİN
LUTHER TARAFINDAN ONAYLANMASI Sİ-
LİZİME SON KALDI

CEZAYIRLI KORSANLARLA SAVAŞMAK ÜZERİNE
YOLA ÇIKAN İMPARATORLUK DONATIMASINI
AMACINA ERTELEMEK İÇİN BİR FIRTINA SONUÇLU
BATIYAS ÜZERİNE BATI AKDENİZİN HAKİMİYETİ
OSMANLI İÇİN GEÇMİŞ OLDU.

...FRANCES... 1420'DE BES QLOHED E BAS. 47-
TG SHIRAZ, BRKLSA'N MAMU'OTE' E' QULVED. OS-
MAYLARDI SAHABIN KARDES - ERDINCANIN BRN
KAY SARILAN - E' QULVED QULUG - MUYERDEN.

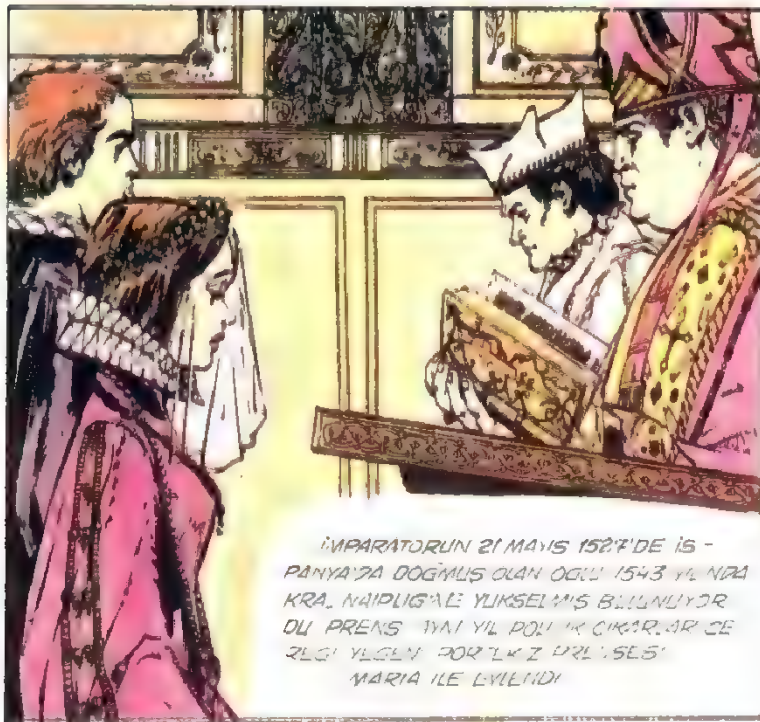

...KARD TOPRAK
LARINA KATT MUTTERIN'AG. TAY'AN
NORMANDI'YER DE' PARISE LER
LEDIG S RADA IMPARATORLIK ORDULA
RIDA MARNE MARY NEHR NI GEQNER
TEYDI MANDAN GELECEK QARPSHIN
«TARSAH DA KESI» KADERIN BEL R
YECEG'N SOZ ONUNE ALAN... (S)
SARILAN... (S)

1 FRANÇOIS'IN HERİNE GEÇEN,
OĞLU II HENRI SAKSONYA DUKU
1' MURICE (MORIS) İLE 1552 YILI
BAŞLARINDA KURDUĞU İTTİFAK
SONUÇU METZ, TOUL (TUL) VE
VERDUN (VERDUN) PİSKOPUSLUK
RINI İSGAL ETTİ. İMPARATORLUK
ORDUSU METZ'İ GERİ ALMAK
İSTERKEN....

.. 1 OCAK 1553'TE BÜYÜK BİR BOZĞUNA UĞRADI.
1555'TE MÜZALANAN AUGSBURG BARİS ANTIŞMASI İLE PRENS
LER DİNLERİ DE SERBEST BIRAKILDI. ÇILAR DAHA SONRA FRANSA İLE
BİR MÜTAREKE İMZALANDI. SARIKEN KUTSAL ROMA-GERMİN İM-
PARATORULUĞU 740' KARDEŞİ FERDİNAND'IA DEVREDEDEREK SON
GENİLERİNİ GEÇİRMEK ÜZERE YÜSTE MANASTIRINA KAPANDI
(Olm. 1558).

İMPARATORUN 21 MAYIS 1527'DE İS -
PANYA'DA DOĞMUŞ OLAN OĞLU 1543 YILINDA
KRAL NAİPLİĞİ'NE YÜKSELMİŞ BULUNUYOR
DU PRENS İKİ YIL DOLU K ÇIKAR, AR GE
ZLİ YİĞİT 'DORUK' Z URL' SES'
MARIA İLE EVLİNDİ

ANCAK BU EVLİLİK İKİ YILDAN
KISA SÜRDÜ VE KRALİÇE BİR
ERKEK ÇOCUK DÜNYAYA GE -
R) K'EN (CARLOS BİRKAÇ
GÜN SONRA OLDU

VIII. HENRY İLE ARAGONLU
CATHERINE (KATRİN)'İN KIZLARI
MARY (MERİ) TUDOR'UN 1553'TE
İNGİLTERE TAHTINA GEÇMESİYLE
LÜLKE, KRALIN ESİNDEN BOŞANA-
BİLMEK İÇİN TERK ETTİĞİ
KATOLİK MEZHEBİNE YENİDEN
DÖNMÜŞ OLDU.

FİLİP İLE MARY TUDOR'UN EVLEN-
MELERİ HER İKİ TARAF İÇİN DE
MANTIĞA DAYANMAKTAYDI. KRALI-
ÇE BU DURUMDA KATOLİKLİĞE
DÖNÜLMESİNİ KARŞI ÇIKAN AN-
GLİKAN DİN ADAMLARI KARSISIN-
DA ÖNEMLİ BİR DESTEĞE SA-
HIP OLUYOR, FİLİPİSE, AL-
MANYA'NIN YERİNE İNGİL-
TERE'Yİ KAZANIYORDU

'İMPARATORLUĞUN BİR BÖLÜMÜNÜN
DARESİ BABASI TARAFINDAN
AMCASI FERDİNAND'A BIRA-
KILMIŞTI II. FİLİP ADI İLE TAHT-
TA ÇIKAN KRALIN EĞEMEN-
LİĞİ ALTINDAKİ TOPRAKLAR,
BASTA İSPANYA VE SÖMÜR-
GELERİ OLMAK ÜZERE İTALYA'
NIN BÜYÜK BİR BÖLÜMÜ,
FLANDRES BÖLGESİ....

..... HOLLANDA VE
AMERİKA KİTASI İLE
SINIRLANMAKTAYDI. FRANSA
SARİKEN DÖNEMİNDE OLDUĞU GİBİ
II. FİLİP DÖNEMİNDE DE SORUN ÇIKART-
MAYA DEVAM ETTİ. BU KEZ FRANSA TAHT-
TINDA II. HENRİ BULUNUYORDU. FERDİNAND'
IN EN GÜÇLÜ KOMSUSU İSE, OSMANLI İM-
PARATORLUĞUYDU VE AKDENİZ'DE ÖNEM-
Lİ BİR ETKİNLİĞE SAHIPTI.

1555'TE İMZALANAN AUGSBURG
BARIS ANTILASMASI PAPALIGIN
ONAYI ALINMAZAN GERCEKLES-
TIRILMISTI VE PRENSLER MEZ-
HEPLERINI SECIMLE SERBEST
BIRAKIYORULU.

1556'DA

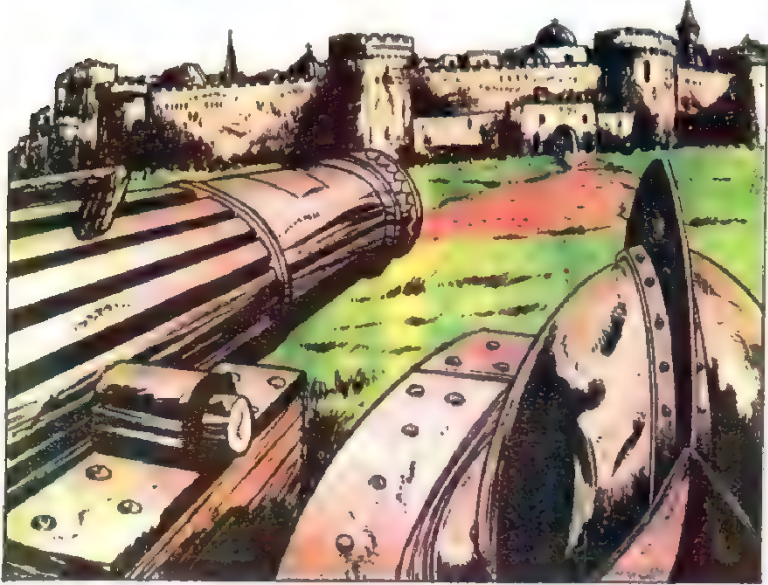
YAPILAN VAUCELLES (VOSEL)
MUTAREKESI İSE, PAPA'YA, İSPAN-
YA'YA KARŞI FRANSLILARIN DESTE-
GİNİ KAZANILAN PAULUS'UN
PAULUS'UN FİLİPE KARŞI DÜS-
MANCA BİR TAVIR ALMASI ÜZERİ-
NE KRAL, NAPOLI KRAL VEKİLİ AİBA
DÜKÜNE, LATİNUM'A SALDIRI
EMRİNİ VERDİ

YNI SEKILDE FRANSA KRALI DA
MART 1557'DE GUISE DUKU
KOMUTASINDAKI BIR ORDUYU KARSI
SALDIRIDA BULUNMAK UZERE MILANO
UZERINE GONDERMIS
BULUNUYORDU.

SAVUA DUKU E VVA' JIL - PII
LIBERT (FILIBER) KON' TASIN VAKI
ISPANYOL ORDUSU, A STOS
1557'DE SAINT-QUENTIN (SEN-
KENTEN) DE BUYUK BIR ZAFER EL
DE ETTI VE PARIS YAGMALANMAK
TAN ZOR KURTULDU.

BU ARADA ERZAKI BİTEN ORDUNUN HOLLANDA'YA GERİ
DÖNMEK ZORLUNDA KALMASI, EN ÇOK PARİS'İ SAVUNMAK
VE UZUN SÜREDEDEN BERİ SPANYOLLARIN MÜTTEFİK İNGİ-
TERCİNİN ELİNDE BULUNAN ÇALA S (KALE)'Yİ ALMAK AMA-
CIYLA ÇABL'CAK İTALYA'DAN GE'Nİ DÖNEN GÜİSE DUKÜNÜN
(SİNE YARADI.

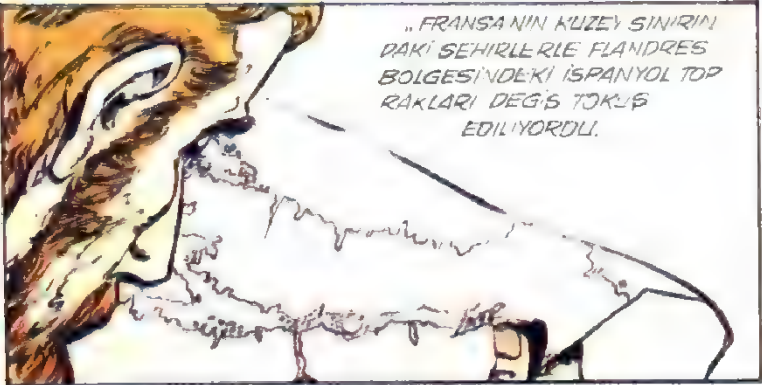
II HENRİ BU BEK-
LEMEYİ Kİ BAŞARI KAR-
SISINDA BARİS GÖRÜŞ-
MELERİNİ LEHİNE ÇEVİR-
MEYİ BAŞARMİSTİ
1559 VİSAN'INDA
FRANZIZLAR VE İNGİ-
LİZLERLE AYRI AYRI
İMZALANAN ANLAŞ-
MALARLA

... FRANSA İTALYA'DA ELE
GEÇİRDİĞİ YERLERİ GERİ ALIYOR,
... İE VE PIEMON (PIEMON),
YENİDEN EMMANUEL -PHILBERT'İN
HİMAYESİNE VERİLİYOR 1553'TEN
BERİ FRANSA'YA AİT OLAN
KORSİKA CENOVA'NIN
EGEMENLİĞİNE
GİRİYOR...

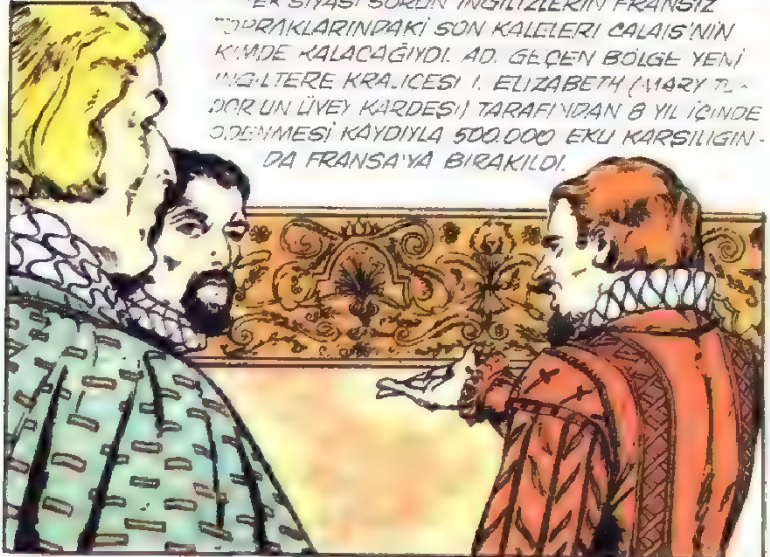
.. FRANSA'NIN KUZAY SINIRINI
DAKİ SEHİRLERLE FLANDRES
BOLGESİNDEKİ İSPANYOL TOP
RAKLARI DEĞİŞTOKUŞ
EDİLİYORDU.

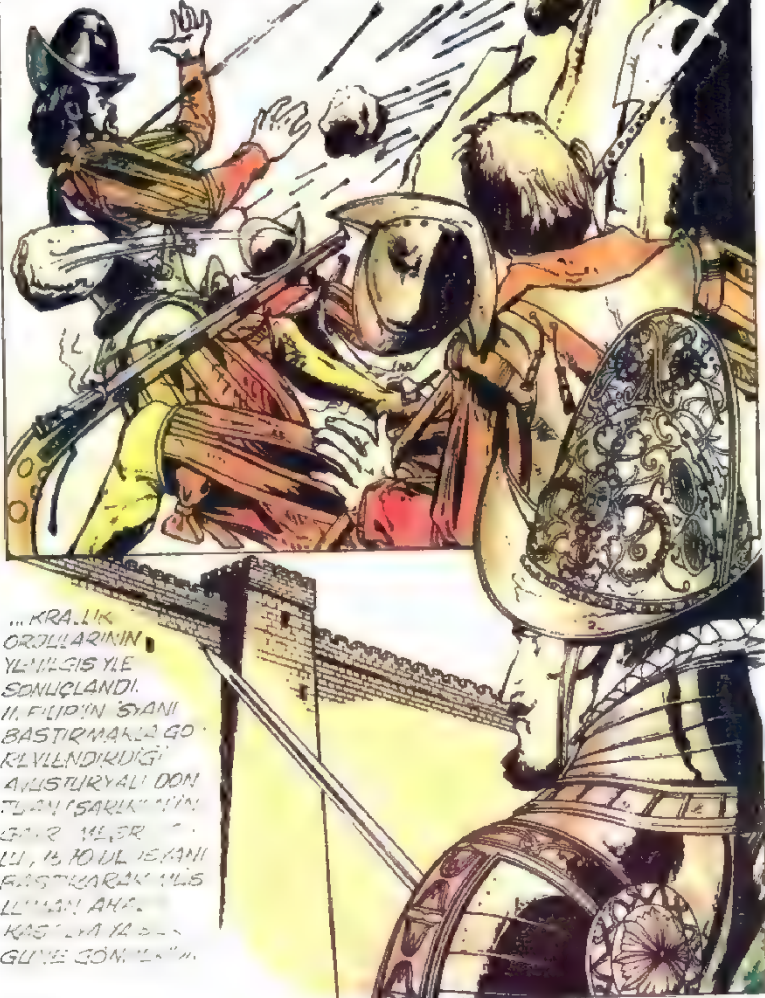
ESİ SEVELER ÖNCE ÖLMÜŞ
BULUNAN FLİPİN İKİNCİ EVLİLİ-
ĞİNİ, FRANSA KRALININ BÜYÜK
KRALI İKİNCİ HENRİ, İKİNCİ ELİZBETH
İLE KARŞI KARŞIYA GELİP
FRANSTILAR ARASINDA
İMZALANMIŞ OLAN ANTLAS-
MANIN SAĞLAM TEMEL-
LERE DAYANMASINI
SAGLADI.

TEK SİYASİ SORUN İNGİLİZLERİN FRANSTZ
TOPLAKLARINDAKİ SON KALELERİ CALAIS'İNİN
KİMDİ KALACAGIYDI. AD. GEÇEN BÖLGE YENİ
İNGİLTERE KRALİCESİ I. ELİZBETH (MARY TL-
DOR UN LÜVEY KARDESİ) TARAFINDAN 8 YIL İÇİNDE
ÖDENMESİ KAYDIYLA 500.000 EKU KARŞILIGIN-
DA FRANSA'YA BIRAKILDI.

İSPANYA'DA MÜSLÜMANLARA ALTIYÜZ YIL KİLİSİM
BÖLGESİ: JIAN GRANADA'DA YASAYAN MAGRIPLI
LERİN 1568'DE FASLI MÜSLÜMANLARIN DESTE-
GİNDE BAŞLATTIKLARI İSYAN, ÇOCERAFİ
SARILAR YÜZLÜDEN...

...KRALLIK
ORDULARININ
YENİLGİSİYLE
SONUÇLANDI.
II. FİLİP'İN İSYANI
BASTIRMAKLA GÖ-
KLENDİRİLDİĞİ
AVİSTRİYALİ DON
TUDEN (SARILARIN)
GÖRÜMLERİ
Lİ, 15 KÖKLE İSYANI
BASTIRILAN MÜS-
LİMAN ANA-
KAS... YA...
GÜNE GÖN...L...

KALVİNCİLİĞİN ETKİN OLMAYA BAŞLADIĞI HOLLANDA VE
FLANDRES BÖLGESİNDE MERKEZİYETÇİ İDARE VE ENGİZİS-
YON KATİ'NİN... İNE KARŞI BASLATILAN AYAKLANMA, KRA-
LIN SERT ÖNLEMLER ALMASINA YOL AÇTI VE İSYANI
BASTIRMAKLA GÖREVLİNDİRİLEN (1567) ALBA DUKU,
FLEMİNGEN'DE BÜYÜK BİR ZAFER GÖE ETTİ

BLADIN ÜZERİNE YER... EV ORAN-
GE ORANTI DUKU GUILLAUME
DE NASSAU (GIYOM DO NASO,,
MEVLE KETİNE
KAÇT

ANCAK SAVAŞ SİYASATI ERKİMSİZ
GİLDİ. İSYANCI LAR MÜCADELELERİNİ
BU KEZ GÜNEYDEKİ PROTESTANLA-
RIN DESTEĞİNDE ÇEŞİTLİ SABOTAJ-
LAR VE ANİ SALDIRILARLA SÜRDÜR-
DÜLER. ORANGE PRENSİ TARAFIN-
DAN OLUSTURULAN BİR KORSAN

DONANMASI, SÜ-
REKLİ İSPANYOL
GEMİLERİNE
SALDIRILAR
DÜZENLEMELİ-
TEYDİ

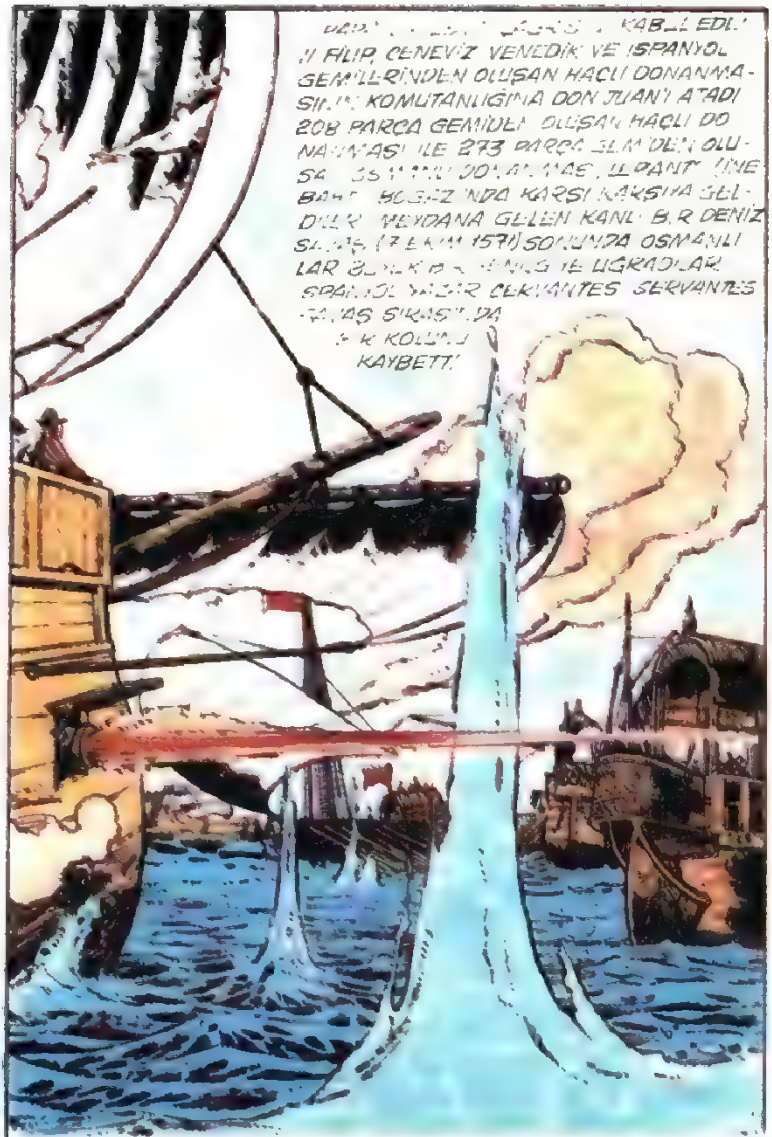

KUZAY DENİZİ'NE BU OLAYLARIN YA-
SANDIĞI DÖNEMDE BATTI AKDENİZ DE
TÜRK KORSANLARININ BARINAGI HALİNE
GELMİŞ, SİCİLYA GÜNEY İTALYA'YA BA-
LIKLAR APALARININ YAGMALANMAI. TLOK
LER, 1573 YILINDA VENELİKLER
DEN KIBRISI ALMAYI BAŞAR
MISLARD

PARÇALANMIŞ GEMİLER KALIN EDİP
II FİLİP, CENEVİZ VENEĞİK VE İSPANYOL
GEMİLERİNDEN OLUŞAN HACI DONANMA-
SINI KOMUTANLIĞINA DON JUAN'ı ATADI
208 PARÇA GEMİDİR OLUŞAN HACI DO-
NANMASI İLE 273 PARÇA GEMİDEN OLU-
ŞAN İSPANYOL DONANMASI, EL PANTİ (İNE-
BAH) BOĞAZI'NDA KARŞI KARŞIYA GEL-
DİLER MEYDANA GELEN KANLI BİR DENİZ
SİVARİ (7 EKİM 1571) SONUNDA OSMANLI
LAR GEMİLERİNİ İLE LİGRADILAR
İSPANYOL YACIR CERVANTES SERVANTES
-KİSİSİ SIKIŞTI DA

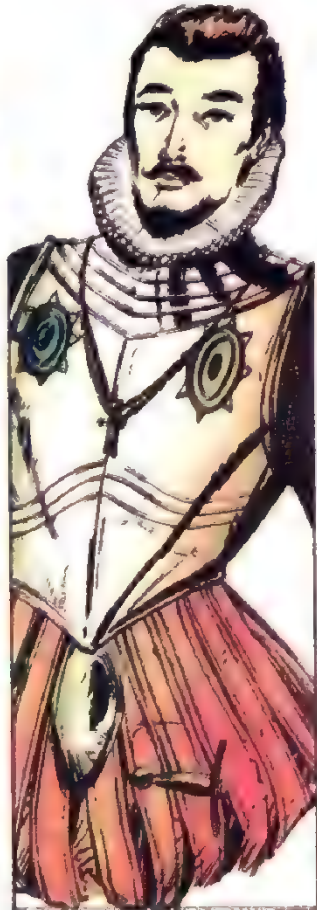
İK KÖLÜMÜ
KAYBETTİ

BU ARADA HOLLANDA KENTLERİNİN BÜYÜK BÖLÜMÜ ENGİZİSYONUN KALDIRILMASI VE KAYBEDİLEN HAKLARIN GERİ VERİLMESİ KONUSUNDA "GAND UZLAŞMASI" ADI ALTINDA BİRLEŞMİŞLER VE SİLAHA SARILMIŞLARDI.

BUNUN ÜZERİNE KRAL, BÖLGENİN BASINA İNEBAH.7 DENİZ SAVAŞI'NIN GALİBİ DON JUAN'Y GETİRDİ.

DON SEBASTIAN'IN ÖLÜMLÜNDEN
SONRA BOS KALAN PORTEKİZ TAHTI
BİR SÜRE AMÇISI DON ENRIQUEZ
TARAFINDAN İSGAL EDİLMİŞ, ONUN
1580'DE ÖLÜMÜ İLE YENİ BİR İKTI-
DAR BOSLUĞU DOĞMUŞTU. İİ. FİLİP
ANNESİ PORTEKİZLİ İSABELLE'Yİ,
DOLAYI PORTEKİZ TAHTINDA HAK
İDDİA EDEREK BRAGANSA (BRA-
GANS) DÜKÜ İLLİ REKABETE Gİ-
RİSTİ VE...

... İSİ SAĞLAMLI BAĞLAMAK
AVACI YLA ALBA DUKU KOMUTA-
SINDAKİ BİR ORDLİYİ PORTEKİZE
GÖNDERİP KRAL SOYLLA
R... İN DESTEĞİNİ
KATİMLARA KARŞI
S... İN BİRANACA
... İN
EDEREK TATAGİCİ
BOYUÇE... KRALLIK
... İN

FRANSA'DA II HENRİ O.M.'S,
SIRASIYLA TAHTA OĞULLAR II
FRANÇOIS VE X CHARLES GEÇ-
TİST. ANCAK HER İKİ KRAL DUV-
RİNOE DE İKTİDAR ANA KRALİCE
CATHER NE DE MEDIC'S (KATRİN
DÜ MEDİÇİ)'NİN ELİNDEYDİ.

KRALIN DİNİ AÇIDAN KATO-
LİKLER VE PROTESTANLAR ARAS-
SINDA İKİYE BÖLÜNÜMÜS OL-
RULMAYDI VE BU DURUM SIK
SIK İÇ ÇATIŞMALARA NEDEN
OLUYORDU.

KATLİAM KRALI
KRALI PROTESTANTLARI, KRAL
DİSİNE BİR SUİKAST DÜZENLEYİ
CEKLERİ KONGRESİNDE İKNA ETME
Sİ ÜZERİNE, 1572 YILININ 24 AGUS
TOS GEÇESİ TARİHİ "SAINT-BART
HELE" SEBEBİ BARTELEMİY KATLIAMI

BU ARAMA KATOLİK İNGİLİZLER, VIII. HENRY İLE
ANN BOLEYN'İN PAPA TARAFINDAN ONAYLANMAMIŞ
OLAN BERABERLİĞİNDEN DOĞAN KIZLARI I. ELİZA-
BETH'İN KRALİCELİĞİNİ TANIMAMAYI SÜRDÜRÜYOR
VE BU KONUDA II. FİLİP'TEN BÜYÜK DESTEK GÖRÜ-
YORLARDI. BU GERGİNLİK ANGLIKAN MEZHEBİ
YANLISI OLAN KRALİÇE İLE KATOLİK FİLİP'İN ARALA-
RININ AÇILMASINA YOL AÇTI.

İSKOÇYA'NIN KATOLİK KRALİCESİ MARY
TUART'İN KALVINİSTLERCE İKTİDARDAN
DÜŞÜRÜLMESİ VE YEĞENİ ELİZABETH'E
SİĞİNİMASI, DURUMU DAHA DA
GERGİNLESTİRDİ

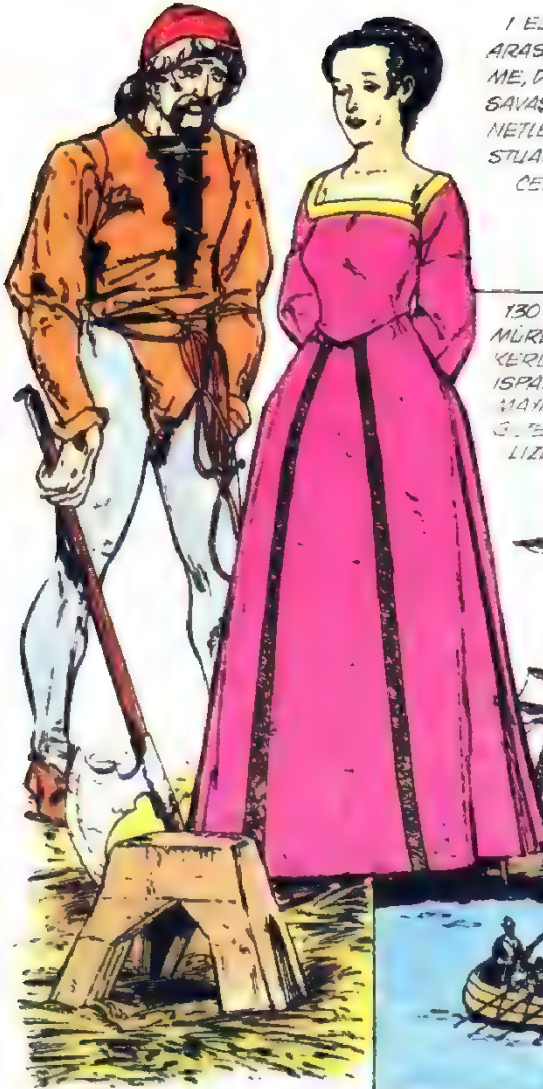

KATOLİKLER İNANÇLARINI SAVUNMAK
VE İSPANYA'YLA BİR İTTİFAK KURMAK
AMACIYLA ARALARINDA "ARRAS BİRLİ-
Ğİ"Nİ OLUŞTURDULAR. PROTESTANLAR
İSE, İSPANYA'YA KARŞI DÜŞMANCA
BİR TAVIR ALARAK "UTRECHT
(UTRECHT) BİRLİĞİ" ADI ALTINDA
BİRLİŞTİLER.

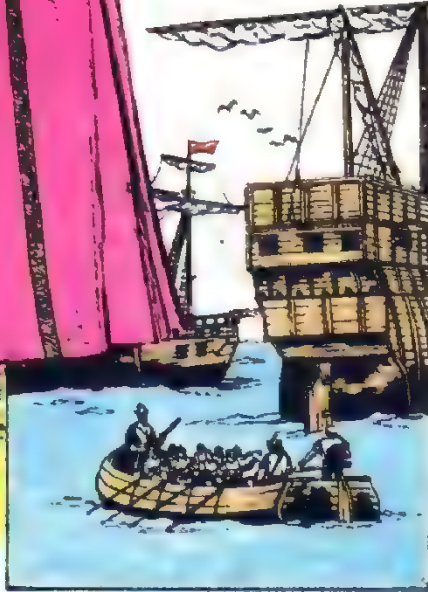
BİRLİK, KENDİSİNE AIT
KORSAN FİLOSUNUN DA YAR-
DIMIYLA KUZAYDEKİ EYALET-
LERİN BAĞIMSIZLIĞINI KORU-
MAYI BAŞARDI. BU DÖNEMDE
BİRLİĞİN TİCARET MERKEZİ,
AMSTERDAM'DI.

ELİZABET I'LE İKİLİP
ARASINDAKİ SİYASİ ÇERİS
ME, DAHA SONRA SİÇAK
SAVASA DÖNÜŞTÜ VE 44
NETİLE SUÇLANAN MARI
STUART, 1587 DE ÖLÜM
CEZASINA ÇAROTI
RILDI

130 PARÇAYA KESİLEN 3000
MÜRETTİBAT VE 18000 AS
KERDEN OLUSAN GÜÇLÜ BİR
İSPANYOL DONANMASI, 30
MAYIS 1588 TARİHİNDE
3. LERE'Yİ İSSA AMACIYLA
LİZBON'DAN DENİZİ
AÇILDI

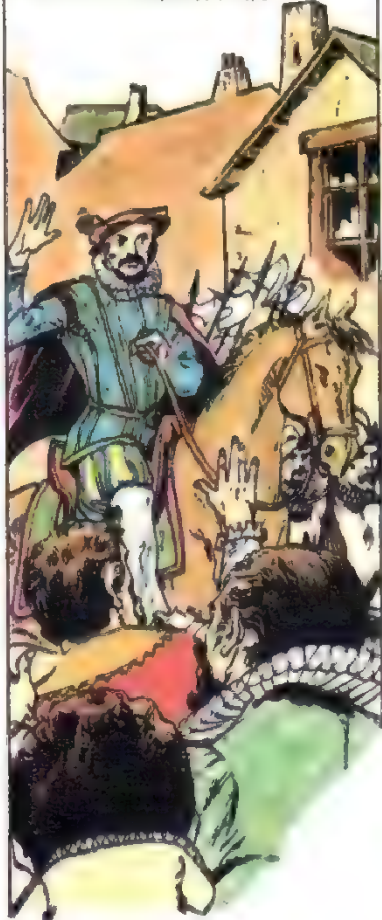
MEDINA - SIDON'A DÜKÜ KOMUTASINDAKİ DONANMA,
MANEVRA KABİLİYETİ YÜKSEK İNGİLİZ GEMİLERİNİN ATAK-
LARI KARŞISINDA AÇIZ KALİYORDU. BUNA BİR DE GÜÇLÜ
BİR FİRTİNANIN ÇIKMASI VE PATLAYICI MADDE YÜKLÜ
SALLARIN YANILMALARA NEDEN OLMAS EKLİNİNCE,
DONANMA KÖLTERE SAHİLİLERİNE ULASMAVADAN
GERİ DONAMAK ZORUNDA KALDI.

FRANSA'DA KRAL III. HENRİ-
NİN KATOLİKLERİN BİR SULTAS-
TI SONUÇU ÖLDÜRÜLMESİ ÜZE-
RİNE, II. FİLİP, VELİAHTLIK HAK-
KINI YALNIZCA HANEDANIN
ERKEK ÇOCUKLARINA TANIYAN
SALİEN KANUNU'NU ÇİĞNEYE-
REK, İLK EŞİNDEN DOĞAN
KIZINI İKTİDA
RA ADAY GOS-
TERDİ.

ANCAK, PROTESTAN FRAN-
SIZLAR, IV. HENRİ ADIYLA İKTI-
PARA ADAY OLAN NAVARRA
KRALINI DESTEKLEMİYDİ-
LER. ZAMANLA KATOLİK FRAN-
SIZLAR DA MİLLİYETÇİ DÜŞÜN-
CENİN ETKİSİYLE ONU DESTEK-
LEMeye BAŞLADILAR.

1595 YILINDA IV HENRI İLE II FLİP
ARASINDA SAVAŞ PATLAK VERDİ. FRAN-
SIZ ORUMLARI FONTAINE-FRANÇOISE
(FONTEN-FRANSEZ)'DE BELİ BİR ÜS-
TÜLÜK ELDE ETMELERİNE RAĞMEN,
ÇARPİSMALAR KESİN BİR SONUÇ-
LAŞMADAN DEVAM ETTİ

SONUNDA 1598 YILI ORTALARINDA II FLİP
İLE IV HENRI ARASINDA BİR ANTLAŞMA
İMZALANDI. II FLİP NANTES İNANT
BARİSİNİN İMZALANMASINDAN
BİR AY SONRA KENDİ KAPTR-
MİS OLUĞU EL ESCORIAL SARA-
YININ ÇEKİLE VE 13 EYLÜL 1598
DE, 71 YAŞINDAYKEN ÖLDÜ

KRAL KABUL ETMEZİ DE İSPANYA, XVI. YÜZYILIN SONLARINA DOĞRU SİYASİ VE EKONOMİK AÇIDAN BELİ BİR ÇÖKÜŞ DÖNEMİNE GİRMİŞ BULUNUYORDU. II. FİLİP'TEN SONRA BAŞA GEÇENLER İNGİLTERE VE FRANSANIN İSPANYA'YA LİSTÜNLÜK SAĞLAMASINI EVGEL LEYEMEDİLER. ANCAK ÜLKE GERİLEME DEVRİNİN BAŞLADIĞI DÖNEM DE KÜLTÜREL AÇIDAN EN YÜKSEK SEVİYEYE ULASARAK TARİHİNİN "ALTIN ÇAĞ"INI YASAYACAKTI.

DÖNEMİN KRONOLOJİK GELİŞİMİ

1500

Güzel Filip ile Çılgın Juana'nın Gand'da bir oğulları dünyaya geldi. Yeni doğan bebek aynı zamanda baba tarafından imparator I. Maximilian ile Marie de Bourgogne, anne tarafından ise Katolik Krallar Isabelle ve Ferdinand'ın torunu oluyordu.

1504

Kastilya kraliçesi Isabelle bu tarihte öldü.

1506

Güzel Filip'in ölümüyle Burgonya, Lüksemburg ve Hollanda, oğluna miras kaldı. Prens 1515'te iktidarı devralıncaya kadar kral naipliği görevi halası Avusturyalı Marguerite tarafından yürütüldü.

1509

VIII. Henry İngiltere kralı ilan edildi.

1515

Fransa tahtına I. François'nın geçtiği bu dönemde kazanılan Marignan zaferiyle Kuzey İtalya hâkimiyet altına alındı.

1516

Katolik Ferdinand'ın ölümü üzerine torunu, I. Carlos adıyla İspanya kralı ilan edildi.

1517

Ertesi yıl ilk kez ayak bastığı İspanya'da Kastilya, Aragon ve Katalonya "cortes"lerinin kendisini desteklemesiyle krallığını meşrulaştırdı. Martin Luther tarafından kaleme alınan "95 tez" Wittenberg'de kamuoyuna sunuldu. Osmanlı donanması Batı Akdeniz'deki ilerlemesini sürdürdü. İspanya'dan ayrılan Ceza-yir, Türk korsan gemilerinin barınağı haline geldi.

1519

Büyükbabası I. Maximilian'ın ölümüyle Avusturya toprakları ve Yukarı Ren bölgesi İspanya kralı I. Carlos'a devroldu. Francfort'da toplanan imparatorluk diyeti kendisini Kutsal Roma-Germen İmparatoru ilan etti. Aynı yıl Macellan, İspanya'dan ilk dünya gezisine çıktı. Hernan Cortez ise Aztek İmparatorluğu'nun (Meksika) fethini gerçekleştirdi.

1520

Carlos, Şarlken adıyla taç giymek üzere Almanya'ya gitti. Bunun üzerine İspanya'da bir isyan patlak verdi. Luther, Papa tarafından aforoz edildi. İstanbul'da Osmanlı tahtına Kanuni Sultan Süleyman geçti.

1521

Worms'da toplanan imparatorluk diyeti Luther'i sapkınlıkla suçladı. "Comuneros"ların İspanya'da başlattıkları isyan bastırıldı ve şefleri Juan de Padilla öldürüldü. Belgrad'ı kuşatan Osmanlı ordusu, Macaristan içlerinde ilerlemeye başladı. İtalya'da Fransızlarla imparatorluk orduları arasında savaş patlak verdi.

1525

Şariken, Pavia'da Fransızlara karşı büyük bir zafer elde etti ve esir alınan Fransa kralı Madrid'e götürüldü. Almanya'da başlayan köylü hareketi sert bir biçimde bastırıldı.

1526

İmzalanan Madrid Antlaşması ile Fransa kralı, İtalya, Flandres bölgesi, Artois ve Burgonya üzerindeki haklarından feragat etmek zorunda kaldı. İttifaka daha sonra Floransa ile Miian dükü de katıldı. Osmanlı ordusu Macarları Mohaç Ovası'nda yenilgiye uğrattı. Kral Layoş öldü. Şariken'in kardeşi Ferdinand, Macaristan ve Bohemya krallığına getirildi.

1527-1529

Roma, Bourbon başkumandanı tarafından yağma edildi. Napoli kuşatması sırasında başarısızlığa uğrayan Fransızlar teslim olmak zorunda kaldılar. Cenevizli amiral Andrea Dorya Fransızlarla olan ittifakı bozarak İmparator'un tarafına geçti. Fransızların Landriano'da yenilgiye uğramaları üzerine Cambrai Barışı imzalandı. Bu arada 1527 yılında Şariken'in oğlu Filip doğmuş bulunuyordu. Viyana, Türklerin saldırılarına karşı direnmeye devam etti.

1530

Şariken bu tarihte Bulonya'da, Papa VII. Clemens'in elinden törenle taç giydi. Luther'in görüşlerinin Augsburg Diyeti'nde mahkûm edilmesi üzerine Protestan prensler ertesi yıl aralarında askeri kökenli Smalkalde Birliği'ni oluşturdular.

1532

Şariken Osmanlı İmparatorluğu'na karşı Protestanların desteğini kazanmak amacıyla onlarla Nuremberg Dini Barışı'nı imzaladı. Daha sonra ordusunun başına geçerek Türkler tarafından kuşatılmış olan Viyana üzerine yürüdü. Bunun üzerine Kanunî geri çekilmek zorunda kaldı. Yunanistan sahilindeki kaleler ve kasabalar, Andrea Dorya komutasındaki donanma tarafından tahrip edildi.

1535

Şarlken bir yıl önce Barbaros Hayreddin Paşa tarafından alınmış olan Tunus üzerine bir sefer düzenledi ve şehri ele geçirerek tahta Hafsî Hasan'ı geçirdi. Dük Francesco Sforza'nın ölümüyle sahip olduğu topraklar imparatorluğa devroldu. Osmanlı İmparatorluğu ve Protestanlar desteğinde harekete geçen I. François, Şarlken'in müttefiği Savoie'ya saldırdı.

1538

İki ülke arasında Nice'te imzalanan antlaşmayla 10 yıllık bir barış sağlanmış oluyordu. Venedik desteğindeki imparatorluk donanması, Preveze'de Barbaros Hayreddin Paşa tarafından yenilgiye uğratıldı. Ertesi yıl Gand'da çıkan isyan bastırıldı, ancak Clève dükü Guillaume, Gelderland'da bağımsızlığını ilan etti.

1543

1542'de Fransızların başlattığı saldırılara cevap veren Şarlken, VIII. Herny'nin desteğinde Ren'i geçti ve Guillaume'u yenilgiye uğrattı. Filip ilk evliliğini yeğeni ile yaptı, ancak eşi iki yıl sonra bebeğini doğururken öldü. Şarlken'in ve Normandiya'dan yola çıkan İngiliz ordusunun Paris'e doğru ilerlemeleri üzerine, Crepy-en-Laonnois (Krepi-an-Laonua) Barışı imzalandı.

1545-1548

Barbaros Hayreddin Paşa 1545'te öldü. Şarlken'in orduları Almanya üzerine yöneldiği sırada Martin Luther de ölmüş bulunuyordu (1546). Protestanlar Mühlberg'de büyük bir yenilgiye uğradılar. VIII. Henry'nin yerine VI. Edward, I. François'nın yerine ise II. Henri'nin geçtiği 1547 yılında Şarlken'in isteği üzerine yola çıkan Filip, İtalya, Almanya ve Hollanda'ya bir gezi düzenledi ve ancak 1550 yılının ortalarında İspanya'ya geri döndü.

1552-1555

II. Henri ve Protestanlar arasında imzalanan Chambord Antlaşması'na göre Protestanlar Metz, Toul ve Verdun pisko-

posluklarına karşı Fransa'nın desteğini elde ediyorlardı. Nitekim Fransız ordusu Metz önünde imparatorluk ordularını yenilgiye uğrattı. Napoli ve Sicilya kralı ilan edilen Filip, 1554 'te, bir yıl önce İngiltere tahtına oturmuş olan Mary Tudor ile evlendi. Almanya'da Augsburg Antlaşması'nın imzalanmasıyla Hollanda'nın yönetimi Filip'e verildi.

1556

Şarlken, oğlunun II. Filip adıyla İsyanya'nın ve sömürgelerinin başına geçmesi üzerine imparatorluk tacını kardeşi Ferdinand'a bırakarak siyasetten uzaklaştı. Fransa ile imzalanan Vaucelles (Vosel) Mütarekesi ile savaşa son verildi.

1557-1558

Papalığın kışkırtmasıyla harekete geçen Fransa, Napoli'yi fethetmek üzere İtalya'yı işgal etti ve Saint-Quentin (Sen-Kenten)'de yenilgiye uğradı. 1558'de İngilizlerin yönetimindeki Calais (Kale)'yi ele geçirdi. Aynı yıl Şarlken ve Mary Tudor öldüler. İngiltere tahtına bu kez Mary Tudor'un üvey kardeşi Elizabeth geçti.

1559

Nisan ayında imzalanan Cateau-Cambrésis (Kato-Kambresi) Antlaşması ile savaş sona erdi. II. Henri'nin ölümüyle birlikte Fransa tahtına oğlu II. François geçti.

1561

Onun ölümünden sonra iktidarı devralan IX. Charles (Şarl) devrinde ülkeye ana kraliçe Catherine de Medicis egemen oldu. Ertesi yıl Protestanların Wassy'de katliama uğramaları sonucu Katoliklerle Protestanlar arasında uzun yıllar sürecek olan bir iç savaş başladı.

1566-1568

Hollanda soyluları ile burjuva sınıfının kral naibi Parma'lı Marguerite'e engizisyon mahkemelerini ve İspanyol garnizon-

larını hedef alan bir dilekçe ile başvurmaları üzerine başlayan hareket, II. Filip'in bölgeye güçlü bir ordu eşliğinde Alba dükünü göndermesiyle sonuçlandı. Dük, Flemmingen Savaşı'nda Orange dükü Guillaume'u yendi. Granada'da yaşayan Müslümanların 1568'de başlattıkları isyan, kralın üvey kardeşi Avusturyalı Juan tarafından bastırıldı. İskoçya'dan kovulan Mary Stuart, İngiltere'ye sığındı.

1570

IX. Charles, Calvinistlerle Saint-Germain (Sen-Jermen) Barışı'nı imzaladı. Venedik'in egemenliğindeki Kıbrıs, bu tarihte Türklerin eline geçti.

1571

Osmanlı donanması Avusturyalı Juan komutasında Venedikliler, Cenevizliler ve İspanyollardan oluşan Haçlı donanması karşısında İnebahtı'da büyük bir yenilgiye uğradı.

1572-1574

Kalvinistler tarafından öldürülme endişesi içinde olan Fransa kralı IX. Charles, Katoliklerin kışkırtmaları sonucu katliam emrini verdi ve çok sayıda insanın öldüğü Saint Barthelemy Olayları sonucunda Calvinistler tarafından Protestan Birliği kuruldu. Kralın 1574'te ölmesi üzerine yerine kardeşi III. Henri geçti.

1579

Hollandalı Katoliklerin Arras Birliği adı altında birleşmeleri üzerine Protestanlar da kendi aralarında Utrecht Birliği'ni kurdular. Portekiz kralı Don Sebastian Afrika'da yaptığı bir savaş sırasında hayatını kaybetti ve yerine amcası, Kardinal Enriquez geçti.

1580-1581

Onun da geride bir varis bırakmadan ölmesi üzerine II. Filip tarafından görevlendirilen Alba dükü, Portekiz'i işgal etti.

1584

Hollanda'daki isyanın elebaşısı olan Orange dükü öldürüldü. Fransa'da Alençon (Alanson) dükünün ölümüyle tahta aday gösterilenler arasına Protestanlar tarafından desteklenen oğlu Navarralı Henri de katılmış oldu. Bu arada Katolikler Guise dükünü desteklemekteydiler. Ertesi yıl Kutsal İttifak'ın kurulmasıyla "Üç Henri'nin Savaşı" adıyla bilinen taht mücadelesi başladı. Kraliçe Elizabeth tarafından görevlendirilen korsan Drake (Dreyk), İspanya'nın Atlas Okyanusu'ndaki sömürgelelerine seferler düzenledi.

1588

II. Filip, Mary Stuart'ın ihanet suçundan ölüme mahkûm edilmesi üzerine İngiltere'ye bir sefer düzenledi, ancak gerek fırtınalar, gerekse İspanyol kaptanların beceriksizliği ve İngiliz gemilerinin manevra yeteneklerinin üstünlüğü nedeniyle harekât, başarısızlıkla sonuçlandı.

1589

III. Henri, Katolikler tarafından öldürüldü. Tahta bu kez Navarralı Henri geçti.

1593

II. Filip'in, üçüncü evliliğinden olan kızını Fransa tahtına aday göstermesi üzerine başlayan olaylar, milliyetçilik ögesinin de ağır basmasıyla Navarralı Henri'nin zaferiyle sonuçlandı ve Katolik mezhebini benimseyen kral, IV. Henri adıyla Paris'e girdi.

1595-1598

Bu tarihte İspanya'ya savaş açan kral, Fransız ordusunun Fontaine-Française'de önemli bir zafer kazanması üzerine Nantes (Nant) Fermanı'nı yayınladı (1598). İki ülke arasında Vervins (Verven) Barışı imzalanarak savaşa son verildi. II. Filip uzun süren bir hastalık döneminin sonunda 13 Eylül günü El Escorial Sarayı'nda öldü.

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

GELECEK SAYI:

İSPANYA II
Altın Çağ

BAYİNİZDEN
ŞİMDİDEN AYIRTINIZ